

Gymnázium Cheb, příspěvková organizace

Předmět: Dějepis

Bratrská Jednota Baptistů v Chebu

The Fraternal Unity of Baptists in Cheb

PŘÍJMENÍ a jméno: KVASNIČKOVÁ Aneta

Školní rok: 2022/2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem seminární práci s názvem „Vznik Bratrské Jednoty Baptistů“ vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury. Jsem si vědoma následků vyplývajících z porušení tohoto ustanovení.

V Chebu dne 15.04. 2023 .....

PŘÍJMENÍ, jméno a podpis

Poděkování

Děkuji své rodině za ochotu svěřit se se svými zážitky, vzpomínkami a příběhy. Bez nich by tato práce nevznikla. Také děkuji panu učiteli Mgr. et Mgr. Janu Havlovi za cenné rady, které mi při psaní práce velmi pomohly.

Abstrakt

Tato práce se zabývá imigrací baptistů z různých koutů Evropy do Chebu. Zaměřuje se na první místa jejich scházení a následnou výstavbu vlastní modlitebny. Také popisuje, jaké obtíže přinesl provoz za dob komunismu jejím členům. Práce je doplněna rozhovory s pamětníky a dobovými fotografiemi.

Klíčová slova

Svatá Helena, komunismus, Bratrská Jednota Baptistů, baptismus, stavba

Abstract

This work deals with the immigration of Baptists from various corners of Europe to Cheb. It focuses on the first places where they were meeting and the subsequent construction of their own prayer hall. It also describes what difficulties have the communist era brought to its members. The work is supplemented by interviews with witnesses and period photographs.

Keywords

Saint Helena, Communism, Fraternal Unity of Baptists, baptism, building

Obsah

Úvod	5
1 Imigrace	7
1.1 Svatá Helena	8
1.2 První obrácení	9
1.3 Poznání baptistické víry	10
1.4 Baptistický sbor	10
1.5 Cesta do Čech	11
1.6 Těžké časy	12
2 Vlastní shromažďovací místnosti	14
2.1 První místnost	14
2.1.1 Stanicí Pražského Vinohradského sboru	15
2.1.2 Veřejná shromáždění	15
2.2 Druhá místnost	16
2.2.1 Zatčení bratra Kolaříka	16
2.2.2. Nový kazatel	16
2.3. Třetí místnost	17
2.3.1. Komunistický režim přitvrzuje	17
2.3.2. Sbor neztrácí naději	18
2.3.3. Další restrikce	19
3 Práce ve sboru v 60. letech	21
3.2 Uvolnění režimu	22
3.3 Boj o vlastní modlitebnu	23
4 Stavba modlitebny	25
Závěr	29

Úvod

Základní výzkumné otázky a struktura

Tato seminární práce se zabývá historií chebského sboru Bratrské Jednoty Baptistů (dále jen BJB), především tedy jejím počátkům. V úvodní části se věnuje reemigraci původních členů BJB do České republiky, přesněji tedy do západního pohraničí a také strastím, které baptisty provázely předtím, než se začali hromadně scházet.

Popisuje první místa scházení, jejich rozmanitost a problémy, které přinášel podnájem místností. Detailně se věnuje všem komunistickým restrikcím a sankcím, které byly na sbor uvaleny jenom proto, že tehdejšímu režimu křesťané nevyhovovali. Zmiňuje i problémy, které měli se sháněním vlastní budovy ke scházení.

Celá práce je propojena s osobními vzpomínkami respondentů, většinou se jedná o znalosti a příběhy, které byly pouze ústně předávané ve sborové rodině. Dotazovala jsem se na místa, která nebyla v žádných dostupných zdrojích dohledatelná, nebo na to, jak dané situace prožívali.

Práce se také zaměřuje již na samotnou výstavbu vlastní modlitebny BJB a průběh stavby. Tato poslední část práce se především skládá z rozhovorů s pamětníky, kteří byli součástí budování jednoty. Práce je doplněna dobovými fotografiemi ze stavby.

Cíle práce

Cílem seminární práce je poukázat na problematiku fungování Bratrské Jednoty Baptistů v dobách komunismu a uchovat poznatky na jednom místě pro mou rodinu a celý sbor.

Bílá místa v současném poznání

V žádné literatuře o historii BJB doposud nebyly sepsány žádné osobní zážitky z výstavby sborové modlitebny.

Metodologie

V mé seminární práci se vyskytují rozhovory s pamětníky, kteří jsou již dlouhou dobu součástí chebské BJB. Oslovila jsem celkem 3 respondenty, Barboru Kvasničkovou (*1955), Štěpána Křivánka (*1958) a Rudolfa Křivánka (*1934). Dotazovala jsem se jich na jejich vzpomínky z období počátků sboru. I přesto, že reemigrovali zpátky do Čech až v roce 1963, tak mají spoustu zážitků, které jim buďto vyprávěli jejich již zesnulí přátelé, nebo které sami prožili.

Zároveň jsem rozhovory srovnávala i s historickými zdroji, které by měly být objektivní. Nejvíce podrobností o chebském sboru je zaznamenáno v ručně psané sborové kronice, napsané tehdejším kazatelem Štěpánem Křivánkem (*1926 - † 1982), tedy bratrem jednoho z mých respondentů Rudolfa Křivánka. Také jsem ale čerpala a srovnávala podrobnosti z různých internetových zdrojů a knih, které se nepřímou zaměřovaly na tuto tematiku. Mým druhým největším knižním zdrojem byla kniha od jednoho z mých respondentů, Štěpána Křivánka, který v ní společně s autorkou Eliškou Hružovou stručně popsal počátky chebského BJB (viz zdroje).

Práce tedy využívá metody orálního výzkumu, neboli interview a životního vyprávění. Rozhovory jsou zaměřeny na určitou konkrétní tematiku, jsou neformální, jelikož respondenti jsou členové mé rodiny, a vzpomínky se týkají jejich vlastního života, nebo života jejich přátel. Při této metodě bylo nutné po celou dobu ověřovat historická fakta a srovnávat je s objektivními zdroji. Před rozhovorem jsem dotazované seznámila se záměrem práce a obdržela jejich souhlas k následnému zveřejnění. Rozhovory jsem nahrávala na záznamník a následně jsem je zaznamenala, porovnávala s historickými fakty a přepsala do seminární práce.

Kromě rozhovorů jsem se také respondentů ptala, jestli nevlastní dobové fotografie, nebo jiné zdroje. Fotografie, které najdete v přílohách mi byly poskytnuty respondentem Štěpánem Křivánkem a to ze stavebního deníku stavby BJB Cheb, jež jsem následně také využila jako zdroj mé práce (viz zdroje).

1 Imigrace

Po druhé světové válce se mnoho Čechů a Slováků, žijících v zahraničí, začalo vracelo zpět do Československa. Část z těchto imigrantů bylo z Rumunska, včetně věřících baptistů z rumunské vesnice Svatá Helena, kteří později začali formovat BJB v západních Čechách.¹

“Odcházeli proto, že na Svaté Heleně byl docela omezený zdroj obživy, protože pole byly neúrodné a Svatá Helena se hodně rychle přelidňovala.”²

1.1 Svatá Helena

Tato česká obec, která se nachází v rumunském Banátu nedaleko od Srbských hranic, byla založena v roce 1824.³

“Vypráví se takový příběh, že dva bratři Hrůzovi sloužili za císařpána v oblasti Banátu, protože tam byla hranice s Tureckem a Turci útočili do jižní Evropy. Rakousko-Uhersko se snažilo je držet, aby tam neprošli. Tak tam dávali nějaký ty své kontingenty vojenský, který hlídali hranice. A takhle tam přišli dva bratři Hrůzové. Oni tam sloužili sedm let a strašně moc se jim líbilo kolem Dunaje. A když se vrátili z vojny, tak vyprávěli jak je to tam krásný. A někteří lidé, kteří trpěli ve východních a jižních Čechách, byli to jinak duchovně zaměřeni než jenom Lutheráni, nebo Calvinisté, se museli přihlásit, když pak byla ta toleranční svoboda. Tak se přihlásili a oni, když jim řekli, že tam v Banátu je svoboda, tak všechno prodali, vzali co mohli a jeli. Dostali se až do té oblasti, tam založili vesnici a nazvali ji Svatá Elizabeta. Ale tam bylo pak málo vody a hádali se o tu vodu s Rumunama, tak se odstěhovali o kousek dál a založili Svatou Helenu.”⁴

Založili ji čeští emigranti ze středních a jihozápadních Čech, kterým zde byla nabídnuta práce agenty velkoobchodníka se dřevem pana Magyarlyho.⁵

“Nabídl jim to jistý Mandárlí, který podnikal ve dřevě, byl to hrabě a kupoval a kácel lesy, prodával dřevo a chtěl ty lidi zaměstnat. Platil jim za práci asi pět let a pak utekl. Zároveň ale

¹ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské jednoty baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 1.

² KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

³ dostupné z: <https://banat.cz/poznajte-banat/svata-helena>

⁴ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁵ Desideriu GECSE, *Historie českých komunit v Rumunsku*, Praha 2013, s. 34

od počátku, prvních pět až deset let byli zaměstáni i u pohraničních pluků, a dokonce dostávali od nich i jídlo, když se jim neurodilo, protože neměli ty pole, měli jenom vykácený lesy a museli dobývat pařezy, aby z nich udělali potom rovný pole.“⁶

“To byl podnikatel takovej, co jim sliboval, že budou vykacovat lesy pro něj a že se budou mít dobře. Oni tam přišli a neměli se ale vůbec dobře. První rok museli dokonce spát v zemjankách, to byly takový obydlí podobný větším hrobům, kde v zimě a v zemi pobývali a spali, aby jim bylo aspoň trochu teplo.”⁷

1.2 První obrácení

První členové budoucího sboru, BJB v Chebu, ukotvili svou víru právě zde, na Svaté Heleně. A to jenom díky učiteli Chorvátovi z protialkoholové organizace *Modrý kříž* ze Staré Turé na Slovensku, kterému se podařilo obrátit na novou cestu víry 42 osob, mezi nimiž byl i hospodský Petr Kovařík, který nabídl bývalý sál hospody ke společnému scházení českých křesťanů se stejným pohledem na víru jako on. Tato skupinka založila sbor Svobodná evangelická církev reformovaná. V průběhu let se ale tato církev rozpadla kvůli kazateli Kýškovi a většina jeho původních členů přešla k baptistické víře.⁸

“To byl prevít, říkali rodiče. Já si ho pamatuju, když odcházel do Argentiny, dědek už, když odcházel... A bylo s nim ještě asi dalších 5 babek, který mu tam chodili na pobožnost. Tamty už nechodili. No to jsem já byl malej, to si moc nepamatuju. Říkalo se ale dost věci. Byl špatnej, protože vydíral lidi.”⁹

Takto fungovala až do roku 1924, kdy jejich modlitebna byla uzavřena četníky, protože rumunské náboženské zákony nepovolovaly existenci svobodných reformovaných církví. V té době ale již odděleně fungoval baptistický sbor pod vedením Ferdinanda Křivánka.¹⁰

---

⁶ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁷ KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

⁸ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 7

⁹ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

¹⁰ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Tamtéž*, s. 7

1.3 Poznání baptistické víry

Na počátku dvacátých let minulého století se jeden z členů Svobodné evangelické církve reformované, Ferdinand Křivánek (1864-1951) setkal s rumunskými baptisty. Nedlouho poté sám přijal tuto formu křesťanství, která se vyznačuje především tím, že svoji víru stvrzují až v dospívání, nebo v dospělosti, a to křtem ponořením, tedy přesně tak, jak probíhaly křty podle Bible za Ježíšova života.¹¹

“Do té doby nikdo nevěděl o křtu dospělejch”¹²

Ferdinand Křivánek poté toto jeho nově nabyté přesvědčení šířil dál, a to nejprve mezi rodinu a známé, kteří se začali scházet v jeho domě ke společnému čtení z Bible, modlení a zpívání křesťanských písní. Mezi lidmi si Ferdinand Křivánek vysloužil přezdívku *Dojduch*, což v rumunsko-českém jazyce označovalo způsob jakým začínal své misijní rozhovory.¹³

“Zdalipak víš, že jsou dva duchové? Zlý a dobrý. Kterému ty sloužíš?”¹⁴

1.4 Baptistický sbor

Lidé, kterým bratr Ferdinand Křivánek zvěstoval evangelium, se brzy na vyznání své baptistické víry pokřtili a v roce 1923 byl na Svaté Heleně založen sbor českých baptistů, prozatím čítající 6 členů.¹⁵

“On dělal Kýška ze sebe že jsou něco zvláštního, že jsou elita. Mládeži, která nebyla věřící, zakázal chodit do kostela. No a teď si představ, že Žofie Křivánková měla dceru a poslala jí do kostela a on tu dceru vyhodil. A bába tam přišla a řekla jakože jí vyhodil, že ona bude chodit. A on jí Kýška za to dal do kázně. A její manžel, Ferdinand, se naštvál a řekl, tak tam chodit nebudeme a založili si baptistickéj sbor.”¹⁶

---

¹¹ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 7

¹² dostupné z: <https://sitiviry.cz/baptiste/baptisticka-encyklopedie-f-krivanek/>, výpověď Aloise Hrůzy vulgo Brabec

¹³ Síť víry: *Tamtéž*

¹⁴ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

¹⁵ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 7

¹⁶ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

Tento sbor zatím neměl vlastního kazatele, proto každý z členů sloužil a doplňoval program tak, jak nejlépe uměl. I když mezi sebou neměli nikoho učeného v oboru, tak sbor vzkvétal. A to takovým způsobem, že za pouhý jeden týden v roce 1932 se pokřtilo 20 lidí. Sbor na Svaté Heleně se rozrostl natolik, že bylo potřeba postavit vlastní místo scházení, jehož stavba byla dokončena již v roce 1937. I přestože modlitebna byla během druhé světové války uzavřena, zájem lidí o tuto církev stále rostl. Takže během poválečných shromáždění¹⁷ měl tento sbor přes 100 pokřtěných členů.¹⁸

1.5 Cesta do Čech

“A po druhý světový válce československá vláda vyhlásila do celého světa, že přijímá všechny československé krajany, kteří žijí v jiných zemích, že se mohou vrátit budovat novou svobodnou vlast Československou. A tak to bylo i na Heleně rozhlášeno. Objevila se tam skupina mladých lidí, většinou 17 a 18 let, ze sboru baptistického, která se rozhodla, že odejdou do Československa, protože na Heleně už jich bylo moc. A taky se chtěli vrátit do Československa, protože to bylo strašný dobrodružství. Pro ně to bylo něco neslýchaného a oni chtěli dokázat, že jsou stateční. Staří drželi pole a krávy a říkali nikam nechodte, ale nakonec oni šli a protože přijeli a získali v pohraničí ubytování a práci, tak psali zpátky a tím ta vlna začala mohutnit, šířit a přidávali se další, takže od roku 47 až do roku 1949, kdy přišla poslední skupina, to byli Sauerovi, reemigrovalo hodně lidí.”¹⁹

První reemigranti odešli z Helenského sboru 29. července 1947, kdy se skupina mladých lidí rozhodla opustit Svatou Helenu a odstěhovat se do tehdejší Československé republiky. Cesta do Čech byla velmi dlouhá a náročná. Tato skupina lidí cestovala přes Maďarsko, do Československé republiky se dostala přes hraniční přechod Košice s jasně vytyčeným cílem - sběrný tábor u Chebu. Cestovali v nákladních vagoncích, přičemž koleje a mosty byly na některých místech stále poničené z války, a do cíle se dostali až po třinácti dnech cesty. Ve sběrném táboře zůstali jen několik dní před tím, než byli úřadem práce přiděleni na různé pracovní pozice. Většinu z nich byla přidělena práce v chemických závodech Sokolov, nebo zemědělská práce na statcích.²⁰

---

¹⁷ rok 1945

¹⁸ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 8

¹⁹ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

²⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 2

“My jsme se přestěhovali v roce 1963. Tatínek měl tenkrát problémy s propuštěním z Rumunska do Čech, to už byla taková omezená doba. Byl tam vyučenej a oni potřebovali, aby tam pracoval, tak to musel pak zařizovat přes Českou ambasádu v Bukurešti, že tady má příbuzný a rodiče. Já jsem byla osmiletá holčička, tak pro mě byla ta cesta velmi zajímavá, pořád jsem se koukala z okna a všechno se mi líbilo.”²¹

1.6 Těžké časy

Následující období by se pro skupinku ze Svaté Heleny dalo označit za období temna. Byli roztroušeni po celém karlovarském kraji a i když se snažili, tak nemohli najít žádný již existující sbor, který by odpovídal jejich vyznání. Ze Svaté Heleny následně začalo přijíždět do Čech stále více lidí, ale nastala zima a těžké období pro sbor stále přetrvávalo.²²

“Ač ve své vlasti, přece v chladné cizině. Podobně jako lid izraelský v zajetí Babylonském. I my jsme nadávali a plakali rozpomínajíce se na Sion, na domov a na sbor z kterého jsme odešli. Byla to doba zkoušky naší víry a věrnosti.”²³

Velkým povzbuzením pro všechny přistěhovalce byla návštěva Pražského Vinohradského sboru *Bratrská Jednota Baptistů Chelčického*, bratra²⁴ Petra Černíka a sestry Olgy Boháčkové, kteří strávili vánoční svátky v rodině tamního kazatele Burgeta. Největší naději přineslo jejich následné vyprávění přátelům a rodině o tom, jak se tam měli dobře a že i v Čechách mohou fungovat sbory s jejich myšlenkami a vyznáním.²⁵

“Skupinky se většinou konaly jenom v neděli, protože se pracovalo i v sobotu, takže v neděli, když měli volno.”²⁶

---

²¹ KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

²² Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 9

²³ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 4

²⁴ označení bratr a sestra se používá mezi členy církve jako obraz toho, že členové církve jsou před Bohem jedna rodina - “sourozenci”

²⁵ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 9

²⁶ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

Skupinky se vždy scházely u rodin některého z členů, jenže nikdo z nich v Čechách ještě nebyl pořádně zabydlený. Lidé hledali v okolí lepší místo pro život, odkud to navíc nebudou mít daleko do práce. Z tohoto důvodu se místo scházení skupinek často měnilo.²⁷

Tato nestálá doba pro sbor se přiblížila ke konci v říjnu roku 1948, kdy se shromáždění začala konat v Chebu. Nejprve tato skupinka navštěvovala shromáždění evangelické církve, přičemž ale toužili po shromažďování vlastní církve. Přesunuli znovu místo setkávání jejich skupinky, a to do Chebu k bratru Antonínu Sauerovi, což byl ale stále jejich vlastní rodinný dům, který byl pro shromažďování většího počtu lidí nevyhovující.²⁸

---

²⁷ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 4

²⁸ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.5

2 Vlastní shromažďovací místnosti

Po dlouhých letech od přistěhování do Západních Čech a hledání vlastního místa scházení si v prosinci 1948 konečně sbor našel vlastní místo, kde se scházet.²⁹

2.1 První místnost

Sbor se poprvé přesouvá do vlastní místnosti díky sestře Žofii Sauerové, která objevila v Chebu v Mánesově ulici č. 47 vhodnou místnost. S pomocí bratra Josefa Pospíšila poté sepsala žádost na Městský národní výbor v Chebu, který jim místnost přidělil a zároveň jim vydal povolení ke shromažďování.

První shromáždění v nové místnosti proběhlo 31.12. 1948. Program tohoto shromáždění byl slavnostní, zaznělo zde několik svědectví³⁰ a na konci shromáždění se dokonce rozhodlo pro život s Kristem dalších 8 lidí.³¹ A od tohoto dne se shromáždění začala konat pravidelně každou neděli dopoledne i odpoledne.³²

Následně začal sbor růst, založil vlastní pěvecký sbor, který svými písněmi sloužil každou neděli. Také byla založena nedělní škola pro děti, které se říká v BJB besídka. Původně čítala pouze tři děti, ale začaly jí navštěvovat i děti, které do sboru nepatřily a to byly jak děti sousedů, tak dokonce děti z ulice.³³

Sestra Žofie Sauerová pomohla obstarat na Městském národním výboru harmonium k zakoupení.³⁴

“Harmonium bylo velice moderní a bylo zvykem ho mít už na Svaté Heleně. Ale zároveň ještě měli mandoliny, protože Banát a vlastně Balkán, Itálie a Španělsko, to je prostě jejich.”³⁵

---

²⁹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 7

³⁰ svědectví je forma sdílení osobního vztahu s Bohem s ostatními lidmi

³¹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 7 - ale zdroj Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 11, uvádí křtěnce pouze 4

³² Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 7

³³ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 12.

³⁴ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.9.

³⁵ KŘIVÁNEK, Štěpán - osobní rozhovor

Zaplatili za něj tehdejších 700Kčs.³⁶

2.1.1 Stanicí Pražského Vinohradského sboru

Květen 1949 byl pro Chebské BJB velmi významný, jelikož jim Pražský kazatel Burget nabídl další práci a pomoc se službou, a to po podmínkou, že se stanou náboženskou obcí BJB (Chelčického) Vinohradského sboru. Chebský sbor souhlasil a kazatel Cyril Burget k nim vyslal mladého misijního pracovníka Františka Kolaříka.³⁷

20. ledna 1949 byla tedy schválena systematizace³⁸ chebského sboru.³⁹

*“Bratr Kolařík byl mladý, strašně nadšený člověk, misijně orientovaný a nebojácný. On strašně moc pracoval misijně i na ulicích, na náměstích. Organizoval shromáždění na Chebském náměstí, ale to se pak komunistům nelíbilo...”*⁴⁰

Sbor se stále rozrůstal. V srpnu 1949 přijel poslední Rumunský transport, který přivezl dalších cirká 20 členů ze sboru na Svaté Heleně, kteří se ihned zapojili do práce v Chebském sboru.⁴¹

První západočeský křest BJB proběhl 28. srpna 1949 a to v rybníce v Nebesích u Aše. Ten den pokřtil kazatel Burget 15 osob.⁴²

2.1.2 Veřejná shromáždění

Dalším důležitým mezníkem pro BJB v Chebu bylo v srpnu roku 1949 získání povolení, u okresního akčního výboru Národní fronty, k veřejným shromážděním. Získali tím povolení ke konání shromáždění na náměstích, nebo v parcích, na každou neděli. Shromáždění se pak opravdu konala na veřejných místech, třeba na náměstí, kde při shromáždění vystoupil pěvecký sbor, četlo se z bible a proběhlo veřejné kázání.

---

³⁶ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.9.

³⁷ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.12.

³⁸ vysvětlení pojmu viz strana 19

³⁹ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.15.

⁴⁰ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁴¹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.12.

⁴² Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.13.

V této době také zavedl sbor členskou příspěvkovou, tzn. dobrovolný měsíční poplatek od členů na fungování jednoty.

2.2 Druhá místnost

V lednu 1950 našel bratr Kolařík novou, větší místnost pro shromáždění. Ta se nacházela na náměstí Československé armády č. 18.⁴³ Místnost jim byla přidělena a ještě v lednu se přestěhovali a nechali si udělat nové lavice, které je vyšly na 5000 Kčs.⁴⁴

“Oni pak koupili časem židle a už nebyly lavice a některý starý to neměli rádi, že na lavici se můžeš přimáchnout, není zima a na židli že to je nic. A pak se časem, když se budovala nová modlitebna, ještě přivezly lavice ze starý modlitebny, tam ze začátku byly, pak byli ve sklepě a možná tam ještě tak dvě tři jsou.”⁴⁵

2.2.1 Zatčení bratra Kolaříka

V únoru 1950 byl bratr Kolařík zatčen a následně odsouzen k 8 roků vězení za protistátní činnost.⁴⁶

“Záminkou byla literatura, protože se dost pašovala zahraniční literatura a oni komunisti udělali prohlídky, něco našli, udělali výslechy, zmlátili ho a pak už to šlo...”⁴⁷

Propuštěn byl po odpykání pěti let a čtyřech měsíců trestu odnětí svobody v roce 1955. Služby misijního pracovníka bratra Kolaříka se v této době ujal bratr Štěpán Sauer.⁴⁸

2.2.2. Nový kazatel

V červenci 1950 bylo po odvolání bratra Kolaříka potřeba zvolit nového kazatele. Tím se stal bratr Vilém Jersák.⁴⁹ V době nástupu nového kazatele bylo oficiálními členy sboru již 76

---

⁴³ dnes náměstí krále Jiřího z Poděbrad, budova retro muzea

⁴⁴ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.14.

⁴⁵ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁴⁶ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 14

⁴⁷ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁴⁸ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 15

⁴⁹ viz Obrázek 14

osob. Takový počet se již ani do nové shromažďovací místnosti nevešel a začalo hledání další, větší místnosti.⁵⁰

Sbor s novým kazatelem nadále rostl. Proběhly další tři křty, při kterých se dohromady pokřtilo 23 osob, pravidelně sloužila mládež a pěvecký sbor, dokonce proběhlo společné díkůvzdání⁵¹ a byl založen kroužek sester.⁵²

*“To je americkéj výmysl, žejo, protože na Svatý Heleně nic takovýho nebylo, a tady to bylo v Praze, Pražský Vinohradský sbor, velice moderní a progresivní sbor a tam byly ty americký způsoby služby a ženy se scházely. A kroužek sester byl, že připravovali třeba občerstvení, domlouvaly se, co budou dělat, komu pomáhat...”*⁵³

2.3. Třetí místnost

V červnu 1952 se sbor stěhuje do větší místnosti⁵⁴, která se nacházela na Stalinově třídě⁵⁵ č. 57. Místnost pro tyto účely vyhledal a pronajal bratr kazatel Jersák. V červenci, takže hned měsíc po přestěhování, byl bratr kazatel Jersák zatčen a držen ve vazbě.⁵⁶

2.3.1. Komunistický režim přitvrzuje

Každý sloužící bratr musel nově vlastnit povolení od úřadů k službě. Toto povolení stát vydával na základě § 1 a 2 zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, který platil v období mezi 1. listopadem 1949 a 20. listopadem 1992.⁵⁷

“Ten zákon stanovil jednu blbou věc, že stát rozhodoval kdo bude kazatelem. Stát měl okresního církevního tajemníka. Pak byl ještě krajskej a pak byl celostátní, ale ten krajskej se

---

⁵⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.16.

⁵¹ velké slavnostní shromáždění, které bylo převzato z Americké tradice

⁵² Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 18

⁵³ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁵⁴ viz obrázek 15-16

⁵⁵ dnes třída Svobody

⁵⁶ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.20

⁵⁷ dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1949-218>

moc nebavil. A vždycky vybírali toho, kdo měl nejmenší vzdělání, aby to bylo co nejhorší, rozumíš. Takhle se snažili lidi prostě deptat.”⁵⁸

Sbor zažádal o povolení pro všechny sloužící, ale neobdržel ani jedno. V této době⁵⁹, se zapojilo do služby spousta bratří i sester. První povolení, které bylo přiděleno do našeho sboru, bylo pro bratra Josefa Boháčka a to až na konci listopadu 1953. To ale znamenalo pro sbor svým způsobem další omezení, jelikož bratr Boháček si k sobě mohl vzít jen jednoho pomocníka, kterého musel nahlásit na úřad, přičemž kdyby kázal ve sboru kdokoli jiný, tak bude tato iniciativa považována za protistátní činnost.⁶⁰

Toto období bylo pro náš sbor velmi náročné, především tedy pro bratry s povolením, kteří oba ke kazatelské službě ještě v týdnu chodili do civilního zaměstnání. Z tohoto důvodu bylo taky zrušeno jedno shromáždění v týdnu, tedy *biblická hodina*. Mnoho členů se v tomto těžkém roce 1953 stáhlo a přestalo ve sboru pracovat, někteří se dokonce odstěhovali a odpadli od víry, protože se báli komunistů.⁶¹

V tomto roce navíc došlo v červnu k Československé peněžní reformě a navázání měny na ruský rubl. Sbor měl ve staré měně našetřeno 17 153 Kčs, které ale našťěstí nebyly uloženy na účtě, takže byly nakonec směněny 1:5.⁶²

2.3.2. Sbor neztrácí naději

I přes všechny problémy spojené s komunistickým režimem sbor nadále fungoval. Při pravidelných shromážděních pomáhala nedělní besídka, mládež i pěvecký sbor. Došlo k zakoupení nového většího harmonia, na které sice sbor neměl peníze, ale složilo se 23 členů, kteří vybrali 23 415 Kčs a zakoupili harmonium s 18 rejstříky. Na konci roku 1953 navíc propustili z vazby bratra kazatele Jersáka, sloužit ve sboru sice nemohl, protože souhlas k službě mu navrácen nebyl, členům ale jeho navrácení přineslo jistou naději na spravedlnost i v tomto režimu.⁶³

---

⁵⁸ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní výpověď

⁵⁹ i přes to, že nikdo neměl povolení od státu

⁶⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.21.

⁶¹ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 15-16.

⁶² Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.21.

⁶³ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.22.

“Bratr kazatel Jersák byl mučenej, měl úplně rozmlácený prsty, byl hodně psychicky i fyzicky nemocnej. Měli radost že se vrátil, ale když viděli co mu udělali, tak to zapůsobilo na všechny psychicky ještě hůř.”⁶⁴

Došlo k založení nového dechového hudebního kroužku složeného ze 2 klarinetů, 3 trubek a jedněch houslí.

V následujících letech proběhly slavnosti díkůvzdání, Vánoc, Silvestra, Velikonoc a Dne matek, na které byli zváni lidé z celého okolí. Mezi roky 1952 a 1957 bylo pokřtěno dalších 7 lidí.⁶⁵

2.3.3. Další restrikce

V březnu roku 1957 rozhodl sbor podat novou žádost na krajský národní výbor (dále jen KNV) o povolení ke službě pro bratra kazatele Jersáka. Odpověď KNV byla, že bratr kazatel nemůže sloužit, protože byl trestán, navíc ale rozhodli i o tom, že se ruší sborová systematizace s tím, že sbor bude připojen jako kazatelská stanice sboru v Teplé.⁶⁶

“Systematizace znamená určení v systému kdo tam bude kazatel, nebo správce sboru. Když nebyl kazatel, tak byl určenej správce sboru, a ten nesl zodpovědnost před tím církevním tajemníkem za všechno. Jestli se tam káže dobře, jestli to není proti socialismu, jestli se tam nedělají nějaké tajné akce. Rozumíš, všechno musel zodpovídat, kladli mu otázky. Sbor tedy po zrušení systematizace už nebyl sbor a stal se opět kazatelskou stanicí.”⁶⁷

Sbor se pokoušel odvolat - bezvýsledně. Tato situace ale také nezabránila v šíření křesťanské myšlenky a 2. června 1957 bylo ze sboru pokřtěno dalších 10 lidí.⁶⁸

V Červenci sbor ale s konečnou platností obdržel rozhodnutí o zrušení sboru. Byli proto vysláni 4 bratři na KNV, kde tehdejšího krajského církevního tajemníka žádali alespoň o souhlas samostatného rozpočtování a vedení práce, který jim byl ústně povolen.⁶⁹

---

⁶⁴ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁶⁵ Štěpán KŘIVÁNEK, tamtéž, s.29

⁶⁶ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s.16.

⁶⁷ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁶⁸ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.30.

⁶⁹ Štěpán KŘIVÁNEK, tamtéž, s. 31

Tím ale nenávist vůči Chebskému sboru ze strany komunistické režie státu neskončila, naopak hned 10. října 1957 přišel z městského národního výboru (dále jen MNV) výměr, podle kterého měla BJB Cheb platit 796,- Kčs měsíčně. Sbor se odvolal, ale na základě tohoto odvolání byli zástupci sboru přizváni k rozhovoru na MNV, kde jim bylo sděleno, že se sbor musí z jejich aktuálního místa scházet, tedy modlitebny na Stalinově třídě⁷⁰ č. 37 okamžitě vystěhovat do náhradní místnosti.⁷¹

“A oni nás dali do náhradní místnosti, protože my jsme měli okna do ulice. Všechny okna otevřený, hlubokej komunismus, a zpívalo se nahlas, aby to všichni slyšeli. A lidi chodili z nádraží, protože nádraží byl hlavní uzel, a lidi přijížděli do Chebu a stěžovali si, že jdou do města a slyšej, jak tam zpívaj náboženský písň. No tak se rozhodlo, že půjdou do náhradní místnosti a ta byla ve dvoře.”⁷²

Sbor měl v padesátých letech, tedy v období zpříšňování komunistického režimu mnoho problémů, nejlépe toto období vystihují slova bratra Štěpána Křivánka, která pronesl na výročním vzpomínkovém shromáždění 21.9. 1958 k desetiletému výročí trvání sboru.⁷³

“Pouhými slovy se nedá popsat skutečnost, kterou jsme prožívali. Byly to těžké začátky a mnohé boje i pokoušení. Mnozí z těch, kteří byli s námi na začátku, dnes už s námi nejsou. Mnozí podlehli. Ale Bůh si na jejich místa postavil jiné a dílo Boží se nezastavilo. Jde dál. Dnes už nás není jen jedenáct a už nemusíme mít strach, že nebudeme mít komu zpívat. Je nás daleko víc, než na začátku. Chebský sbor má dnes 92 členů. To nás vede k vděčnosti. Pánu Bohu na prvém místě, a také všem bratřích kazatelům, kteří mezi námi pracovali. Nechtějme se již vracet k začátkům, ale vraťme se k tém první lásce a horlivosti. Jen tak bude naše práce prospívat a Pán naše snahy posvětit a požehnat jim.”⁷⁴

---

⁷⁰ dříve Hitler strasse, dnes třída Svobody

⁷¹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 32

⁷² KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁷³ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s.17.

⁷⁴ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.17

3 Práce ve sboru v 60. letech

25. ledna 1959 požádal bratr Josef Boháček o uvolnění z funkce vedoucího sboru ze zdravotních důvodů.⁷⁵

“Modlitební chvíle, všichni kleknout na zem, všichni na lavicích, nesmíš si opřít záda. A mládež to chtěla jinak, tak na sborovém shromáždění odhlasovali odvolání vedení bratem Boháčkem. On pak řekl jakože teda ze zdravotních důvodů, že to už psychicky nevydrží, nebo nevim. Ale ten hlavní důvod byla změna. A hned po odvolání taky nastala, lavice pryč - židle, žádný klečení - stát, a najednou modernizace podle Vínohradského sboru, protože tam jezdili.”⁷⁶

Novým kazatelem⁷⁷ byl po jeho odstupu zvolen bratr Štěpán Křivánek,⁷⁸

“to byl zlatý člověk”⁷⁹

který byl nahlášen na KNV a začátkem března obdržel státní souhlas. Do nového desetiletí tedy sbor vstupoval s novým vedením a s velkou nadějí, kterou je posilovala jejich víra, že bude toto desetiletí lepší, než to předešlé.⁸⁰

“Jakej byl? No, on měl nadání, velké obdarování, dar organizace sborového života. A měl dar s lidmi vycházet dobře. No a když pak byl zvolený kazatelem, tak protože on se učil sám psát, udělal si průmyslovku dálkově, a vzdělával se, četl hodně, takže on byl z nich bych řekl nejvíce vzdělaný. A měl i zdravý pohled teologický, že nepodléhal vlivům letničním, co přicházely. Ale nebyl tvrdý, jako že by vylučoval lidi, že by dělal rozdíly mezi členy, tak to nedělal nikdy.”⁸¹

---

⁷⁵ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 38

⁷⁶ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁷⁷ viz Obrázek 13

⁷⁸ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 38

⁷⁹ KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

⁸⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.38

⁸¹ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

Pravidelná shromáždění navštěvovalo tolik lidí, že bylo nutné zavést nedělní shromáždění tři, aby každý, kdo chtěl slyšet Boží slovo, měl tu možnost, jelikož aktuální shromažďovací místnost byla příliš malá na to, aby pojala 100 členů a hosty. Shromáždění se tedy konala ráno, odpoledne i večer a všechna byla početně navštěvovaná.⁸²

“Na chodbě stáli lidi, malej záchod tam byl, jenom jeden. Bylo tam hrozně moc lidí a bylo narváno. Do místnosti se vešlo tak 40 lidí a tak 15 ještě do chodbičky, ale na tý chodbičce už toho moc nebylo k slyšení. A my děti jsme seděly na stupínku. Tam bylo takovejch 30 dětí na stupínku. A seděli jsme na zemi a blbli jsme.”⁸³

Sbor vzkvétal a rostl. Zatímco v roce 1960 měl 105 členů, tak o 8 let později, tedy v roce 1968 měl již 198 členů.⁸⁴ Ve sboru fungovala nedělní škola pro děti, kterou navštěvovalo v roce 1961 přes 90 dětí.⁸⁵

“Bratr Sauer Alois vedl besídku a on byl na tu svou dobu velice progresivní a já jsem ho měl velice rád, protože mluvil pomalu, zřetelně a po dětsku. A ačkoli neměl nějaké velké vzdělání, byl to zedník, tak ten dar tam měl. Takže mně se besídka líbila v té době, to je rok 60, jsem tam začal chodit.”⁸⁶

Zároveň sbor učil Božím slovu i dorost a mládež, která pravidelně při slavnostech sloužila slovem nebo písněmi při nedělních shromážděních.⁸⁷

---

⁸² Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 44

⁸³ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁸⁴ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s.36.

⁸⁵ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 49

⁸⁶ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁸⁷ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 45.

3.2 Uvolnění režimu

V šedesátých letech nebyly komunistické restriktce už tak radikální jako v letech padesátých. Přišlo sice nařízení od úřadů, aby se lidé při odchodu ze shromáždění nezdržovali na chodníku, nebo sdělení, že se musí každá návštěva kazatele z jiných sborů hlásit na okresním národním výboru.⁸⁸ Nedošlo ale k žádnému zatčení nebo jiným sankcím. Naopak byl v roce 1965 bratru Štěpánu Křivánkovi, který měl doposud státní souhlas pouze jakožto laický kazatel,⁸⁹ udělen státní souhlas ke kazatelské činnosti placené státem, přičemž společně se souhlasem byla kladně vyřízena i sborová žádost o systematizaci sboru.⁹⁰ Také bylo našemu sboru povoleno církevním tajemníkem vyučovat děti náboženství ve školách.⁹¹

“To jsi musel jít do ředitelny a říct “tady mám přihlášku na náboženství” a oni na to “Cože? A to tě nutí rodiče?” “ne, já chci chodit sám” ... to bylo opravdu takový hrozný, statečnost musela bejt, no.”⁹²

Ve školách poté náš sbor vyučoval přes 52 dětí.⁹³ V roce 1968 proběhla dokonce veřejná nedělní slavnost k 20. výročí sboru, které se zúčastnilo více než 450 lidí.⁹⁴

3.3 Boj o vlastní modlitebnu

Přání celé jedné generace chebských bratří a sester bylo mít vlastní modlitebnu. Tedy vlastní budovu, kde se budou moci scházet a sdílet mezi sebou Boží slovo, a ve které pro ně všechny bude dostatek místa.⁹⁵

Mezi první jednání o přidělení nějaké vlastní budovy patřilo jednání v roce 1958 o přidělení židovské kaple. Tato kaple stála polorozbořená v ulici Osvobození. Předseda MNV dal sboru souhlas, aby celou záležitost projednal s Židovskou obcí v Karlových Varech. Vyslaný zástupce našeho sboru, bratr Štěpán Křivánek, se domluvil s židovským rabínem o pronajmutí

---

⁸⁸ Štěpán KŘIVÁNEK, tamtéž, s. 49.

⁸⁹ to znamenalo, že neměl plat a musel ke kazatelské činnosti chodit ještě do jiné práce

⁹⁰ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, tamtéž, s. 19

⁹¹ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 68

⁹² KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁹³ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 61

⁹⁴ Štěpán KŘIVÁNEK, tamtéž, s. 70

⁹⁵ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s.21.

této kaple na 99 let. Než ale žádost, kterou společně s rabínem podali, byla na MNV vyřízena, tak dal MNV rozkaz vojákům, aby kapli strhli a rozbořili. O celém jednání věděl církevní tajemník, a přesto nic neudělal pro to, aby budovu zachránil.⁹⁶

Po této, pro většinu členů chebské BJB, šokující zkušenosti s národním výborem, sbor nějakou dobu nejednal o přidělení jiné budovy. Přání mít vlastní budovu ale v jejich srdcích přetrvávalo a když viděli, jak jejich sbor v 60. letech roste, a že už ani tři shromáždění za den nestačily na to, aby všichni hladovějící po Božím slovu měli tu šanci ho slyšet, tak započala další jednání. A to v roce 1964, kdy sbor podal několik žádostí o zakoupení domu č.12 v ulici 9. května. KNV sboru souhlas ke koupi ale nedal.⁹⁷

Bratři a sestry ale neztráceli naději a v roce 1965 probíhala další jednání, tentokrát o zakoupení domu č. 11 v Jakubské ulici. Vše bylo ale také zamítnuto.⁹⁸

Místo toho, aby se ale chebský sbor BJB vzdal, tak naopak svá jednání zintenzivňoval, naplňen nadějí v obrovském růstu sboru a neutuchající nadějí, kterou jim dával Bůh, proto v roce 1966 vedl sbor hned několik různých jednání o vlastní budovu.

10. března 1966 byla podaná sborem žádost na MNV v Chebu o přidělení kostela nacházejícího se v Palacké ulici, který byl využíván jako sportovní klub. Tato žádost byla zamítnuta.⁹⁹

23. června 1966 byla podaná další žádost na MNV o odprodání, nebo přidělení jakékoli budovy, kterou by si sbor mohl upravit na modlitebnu. Žádost byla také zamítnuta.¹⁰⁰

Ke konci roku byla zřízena 4členná komise¹⁰¹, která měla za cíl zaměřovat se na další hledání modlitebny tak, aby každou drobnost nemusel řešit hlasováním celý sbor a následně být

---

⁹⁶ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.34

⁹⁷ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.56.

⁹⁸ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.59.

⁹⁹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.62.

¹⁰⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.62.

¹⁰¹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.64.

zklamán z neúspěchu. Tato komise byla na úřadech ohledně místnosti celkem třináctkrát bezúspěšně.¹⁰²

Týden po posledním jednání, tedy 18. května 1967¹⁰³ započala další jednání s jiným cílem - jednání o koupi domu v Libušině ulici č.4 s parcelou, na které by si mohli postavit vlastní modlitebnu od základů sami. Ke koupi došlo v prvním čtvrtletí roku 1969. Na KNV jednal výbor společně s Ing. arch. Matthauserem, který zpracoval projekt nové modlitebny. Tato jednání byla úspěšná a již v roce 1970 začala stavba.¹⁰⁴

---

¹⁰² Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.64-66.

¹⁰³ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.65.

¹⁰⁴ Jan MRÁZEK, *Kronika stavby modlitebny*, 1971, s. 2

4 Stavba modlitebny

Poslední kapitola je věnovaná osobním zážitkům z dob výstavby modlitebny.

Každý výstavbu prožíval jinak, zatímco pro mladší to byla nádherná a nová věc, tak pro starší byla stavba namáhavá povinnost, která obnášela spoustu těžkostí.

“Hezký zážitky, samý hezký zážitky, protože to byla bomba, já měl takových 10 nebo 11 let. A to byly úžasný zážitky, celej sbor šlapal jak hodinky, neexistovala elita, všichni se snažili jak kdo uměl a každej byl vítanej.”¹⁰⁵

“Měla jsem šestnáct, sedmnáct let. Byla jsem moc šťastná, když jsem viděla jak se ten dům staví úplně od základu a jak se ty cihly dávají. Naučila jsem se vyrábět maltu a naučila jsem se jak má vypadat přesátej písek. Chodilo tam více mladých lidí a spolu jsme se při tej práci bavili, líbilo se nám pomáhat. A vzpomínám na to ráda.”¹⁰⁶

“... A když se dodělala dlažba, tak jsem šel do Aše, a tam jsem dvaapadesát dní ležel na ortopedii v nemocnici. (...) Brácha byl kazatelem, Štěpán Křivánek. Tak ten musel hlásit každej den na národním výboru, kolik lidí tam dělalo a co tam dělali, ono to nebylo lehký.”¹⁰⁷

Prvním krokem bylo sehnat cihly.¹⁰⁸

“Cihly nebyly ke koupi, protože stát je neprodával církvím ani soukromníkům. Takže se musely nabourat tam, kde se bourala stavení. U nádraží se boural cihlovej dům, tak tam jsme chodili, strhli patro jeřábem a my jsme vybírali cihly. Očišťovali, vozili na plac do modlitebny a tam pak chodily děti, babičky, kdo mohl a měl ruce, každej chodil čistit cihly. Byly tam pak zase nasypaný na hromadě, jak se přivezly traktorem. Pak se ale očistily a ty který se očistily, tak se rovnaly.”¹⁰⁹ Začalo se stavět a ještě se čistily, ale už byly skoro všechny očištěný.”¹¹⁰

---

¹⁰⁵ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

¹⁰⁶ KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

¹⁰⁷ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

¹⁰⁸ viz Obrázek 1

¹⁰⁹ viz Obrázek 4

¹¹⁰ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

“Zúčastňovala jsem se od první cihly, to se bouraly baráky od nádraží a z toho jsme očišťovali cihly a dávali je na přívěs u traktoru.¹¹¹ Pak se vozily na staveniště, kde se měla stavět ta modlitebna, tam jsme ty cihly znovu museli čistit do dokonalá.”¹¹²

“Cihly jsme získávali u nádraží, tam se bouraly baráky. Já jsem tam byl taky. Tam jsme přijeli a teď taková hromada sutin¹¹³ a my jsme brali cihly, rukavice a teď jsme házeli. Tvořili jsme živý řetěz až na traktor. A teď se to házelo, to mě strašně bavilo, při tom se povídalo, všichni byli veselí, lidi byli šťastný, protože se mohlo stavět.”¹¹⁴

Při stavbě se zapojoval každý tak jak uměl.¹¹⁵

“A když jsme pak stavěli, tak já jsem byl u písku a míchal jsem maltu. A házeli jsme to a strejda Lojza, to byl hlavní vedoucí stavby, říkal kolik písku, kolik malty, kolik cementu. A my jsme míchali a byl to úžasnej zážitek. Lidi betonovali.¹¹⁶ Dělal se beton, nebo omítková malta. A každéj tam pracoval.”¹¹⁷

“Pomáhala jsem třeba přesívat písek, dělat maltu, nosit věci. Pomáhala jsem se vším co bylo třeba, dokud se to nepostavilo. Ještě ten večer, než se to otevřelo, tak jsem malovala štětečkem nad topením bílou barvou, aby to bylo dokonalý, to chtěl můj strýc, Štěpán Křivánek. Ten mě požádal, jestli bych to neudělala, že mám dobrý pevný ruce a že to určitě udělám hezky, aby to bylo krásný. Takhle jsem do poslední chvíle pracovala.”¹¹⁸

Nejvíce vzpomínek ze stavby měl vyučený zedník, Rudolf Křivánek, který na stavbě¹¹⁹ odpracoval více než 700 hodin.¹²⁰

---

¹¹¹ viz Obrázek 2

¹¹² KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

¹¹³ viz Obrázek 3

¹¹⁴ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

¹¹⁵ viz Obrázek 7

¹¹⁶ viz Obrázek 6

¹¹⁷ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

¹¹⁸ KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

¹¹⁹ viz Obrázek 12

¹²⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.90

“Začalo se stavět, vylily se základy. Potom se začalo zdít.¹²¹ A když se vyzdilo, co se vyzdilo, tak se musel dělat šalunk. Ten se potom vybetonoval¹²² a zdilo se zas nahoru. A když se to vyzdilo, tak se objednaly v Kovu ocelové vazníky střešní konstrukce. Když to vyrobili, tak jsme dali to železo¹²³ nahoru a vybetonoval se věnec, aby to bylo tvrdý. Tam se dávaly železa všude, kde bylo třeba. A když se pak budova pokryla, tak se začala omítat. A když se to omítlo, tak se dělal strop ve vestibulu a v modlitebně. To jsme všechno dělali my, zedníci.”¹²⁴

Na první pohled dokonalé obložení, které je vidět v přední části modlitebny, bylo podle Rudolfa Křivánka celé navrhuto “podle oka”.¹²⁵

“Vepředu jak je kazatelna, jak jsou vepředu ty cihly, tak ten roh jsem zakládal celej já, od shora až dolu. Já jsem to dělal všechno podle oka. A byli tam zedníci, který obkládali se mnou, asi 4, tak ty ostatní si pak od toho mýho dali prkno a chytili ho skobkama, a na to to pokládali, aby to měli rovný.”¹²⁶

Na stavbě bylo spoustu práce.¹²⁷

“Omítali jsme sociální zařízení, vestibul, pak se dělala dlažba. Tu dlažbu jsem všecku nakrájel, kde byla potřebat řezat, všechnu jsem já řezal svym strojkem. Oni pak ty dlažby položili a zalejvali, to taky dalo práce. Ale to jsem já už nedělal, protože jsem byl v nemocnici. Když jsem přišel domů, tak se už otevíralo.”¹²⁸

Komunisti jim komplikovali práci.

“Jakmile se zase začalo donášet, tak se lidi začali rozmýšlet. Kdo chodil, tak chodil s rizikem, že se nebude mít tak dobře, jako kdyby nechodil. To ale zase mělo vliv na to, že tam zůstávali

---

¹²¹ viz Obrázek 9

¹²² viz Obrázek 8

¹²³ viz Obrázek 10

¹²⁴ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

¹²⁵ viz Obrázek 11

¹²⁶ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

¹²⁷ viz Obrázek 5

¹²⁸ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

lidi, který opravdu chtěli následovat Pána Ježíše a ne ty, který tam chodili, protože tam byli zajímavý lidi a bavilo je to.”¹²⁹

“Asi 2 roky se to stavělo, ale nesměli jsme to zastavit. Kdybysme to zastavili, že nemáme materiál, nebo peníze, tak by nám to víc už nedovolili. Osmašedesátý rok prošel a začal Husák. Tak co jsme měli peníze doma, tak se daly tam, aby byl cement a písek, aby se dělalo každé den. A když nebyl koupenej materiál, tak se ten den aspoň uklízelo, ale muselo se dělat.”¹³⁰

Pomáhalo se i dobrým jídlem.

“Sestry vařily a přinesly jídlo, to bylo tak dobrý, smaženice a různý takový. Fakt, hrozně dobrý.”¹³¹

“Moje babička, který bylo v tý době kolem sedmdesáti let, tam chtěla taky pracovat, ale a oni už jí říkali, že není zdravá, tak ať radši odpočívá. A ona potom aspoň každý den pekla buchty pro ty, co tam pracovali.”¹³²

Otevření modlitebny bylo velkolepé.¹³³

“Pak bylo velký zahajovací shromáždění, tam se sešlo možná 600 lidí.”¹³⁴

“Z tej stavby bylo potom nejhezčí to otevření, protože to bylo úplně narvaný lidma.”¹³⁵

---

¹²⁹ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

¹³⁰ KŘIVÁNEK, Rudolf - ústní rozhovor

¹³¹ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

¹³² KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

¹³³ viz Obrázek 17

¹³⁴ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

¹³⁵ KVASNIČKOVÁ, Barbora - ústní rozhovor

Závěr

Můj pohled na Bratrskou Jednotu Baptistů v Chebu se v průběhu psaní seminární práce velmi změnil. Zatímco dříve jsem jí brala jako samozřejmost, jako věc která tu vždycky byla a bude, tak teď vidím, kolik námahy, úsilí a vytrvalosti za celým sborem stojí.

Jen těžko si dokážu představit sebe na místě členů, kteří stáli při počátcích sboru, ať už to byl náročný přesun ze Svaté Heleny, následné odloučení od všech známých, nebo scházení se při společných shromážděních za komunistické nadvlády.

V úvodu práce jsem si vytyčila dva cíle. Prvním cílem bylo poukázat v práci na problémy ve sboru spojené s komunistickou vládou. Tento cíl jsem splnila. Jsem upřímně znechucena z toho, že komunisté byli schopni zatýkat a dokonce mučit členy církve, třeba bratra Jersáka, a to jenom z důvodu toho, že šířil lásku a naději.

Mým druhým cílem bylo uchovat vzpomínky na jednom místě pro mou rodinu a sbor. Díky autentickým výpovědím mých třech respondentů jsem zaznamenala počátky sboru tak, jak doposud nikde zaznamenány nebyly, a to navíc společně s dobovými fotografiemi.

Použitá literatura, zdroje a prameny

Knižní zdroje

GECSE, Desideriu. *Historie českých komunit v Rumunsku*, Praha 2013. ISBN 978-80-87054-31-4

HRŮZOVÁ, Eliška. Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018.

KŘIVÁNEK, Štěpán. *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980

MRÁZEK, Jan. *Kronika stavby modlitebny*, Cheb 1971

Internetové zdroje

Banát: Svatá Helena, 2021 [online]. © Společnost Člověk v tísní o.p.s. [cit. 14.04.2023] dostupné z: <https://banat.cz/poznejte-banat/svata-helena>

Síť víry: *Baptistická encyklopedie: 111. Ferdinand Křivánek 1864 -1951*, 2021 [online]. © 2023 Baptisté - Síť víry, [cit. 14.04.2023] dostupné z: <https://sitviry.cz/baptiste/baptisticka-encyklopedie-f-krivanek/>

Zákony pro lidi: Zákon č. 218/1949 Sb. [online]. © AION CS, s.r.o. 2010-2023 [cit. 14.04.2023] dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1949-218>

Seznam příloh

I. Obrázky

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Čistění cihel v ul. W. Piecha zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 2 - František Jelínek traktorem vozí cihly, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 3 - Vybírání cihel, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 4 - srovnané cihly už jen stačí zakrýt, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 5 - poslední přípravy před betonováním, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 6 - betonování, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 7 - Zpracovaný písek s cementem se sváží do příkopu, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 8 - Šalování po zabetonování, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 9 - První zeď, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 10 - Železo, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 11 - Rok 1972 modlitebna, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 12 - Zedníci mají práci, druhý zleva Rudolf Křivánek, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 13 - Štěpán Křivánek s manželkou, 6. ledna 1957, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s.16

Obrázek 15 - Modlitebna na Stalinově třídě, 1958, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s. 57

Obrázek 16 - Modlitebna na Stalinově třídě, 1959, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s. 58

Obrázek 17 - Otevření nové modlitebny, 1972, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s. 63

Obrázek 1 - Čistění cihel v ul. W. Piecha zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 2 - František Jelínek traktorem vozí cihly, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 3 - Vybírání cihel, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 4 - srovnané cihly už jen stačí zakrýt, zdroj: Kronika stavby modlitebny

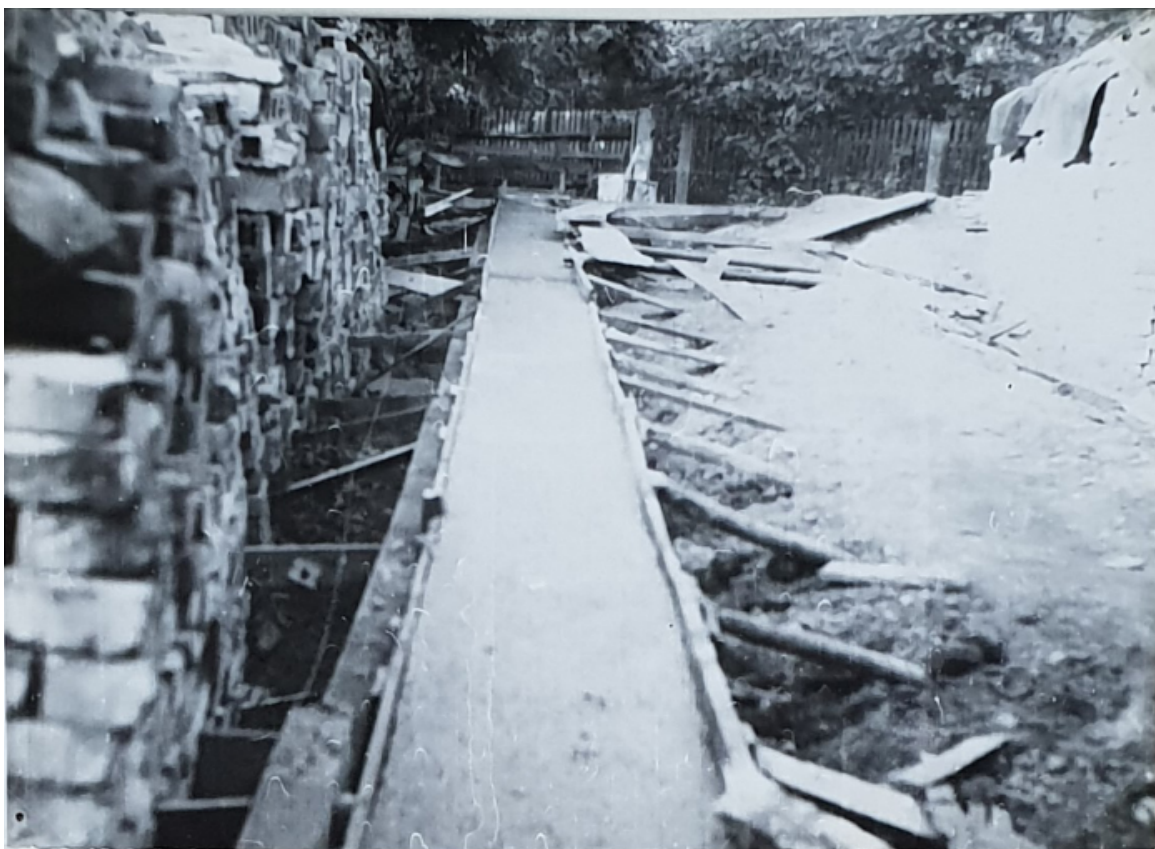
Obrázek 5 - poslední přípravy před betonováním, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 6 - Betonování, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 7 - Zpracovaný písek s cementem se sváží do příkopu, zdroj: Kronika stavby modlitebny

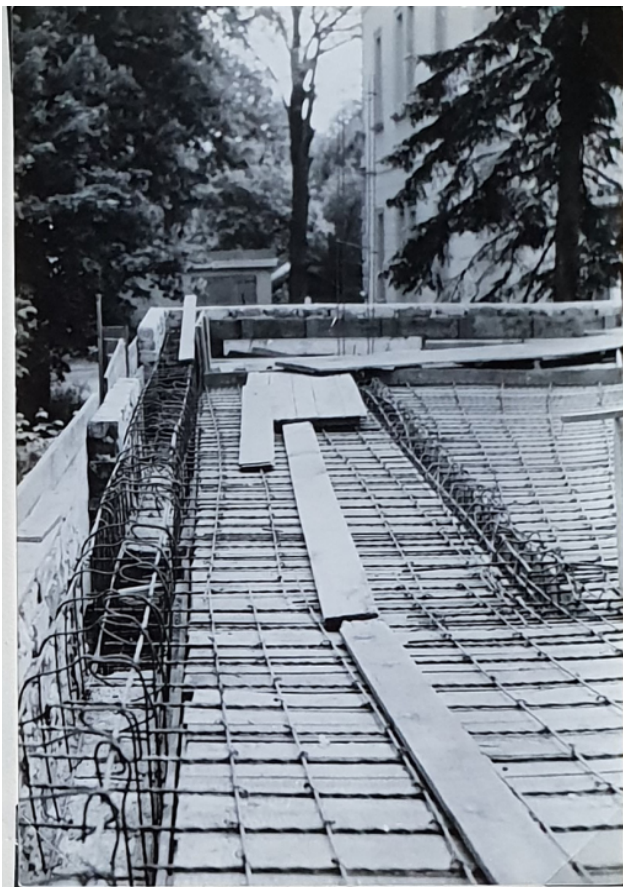

Obrázek 8 - Šalování po zabetonování, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 9 - První zeď, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 10 - Železo, zdroj: Kronika stavby modlitebny

Obrázek 11 - Rok 1972 modlitebna, zdroj: Kronika stavby modlitebny

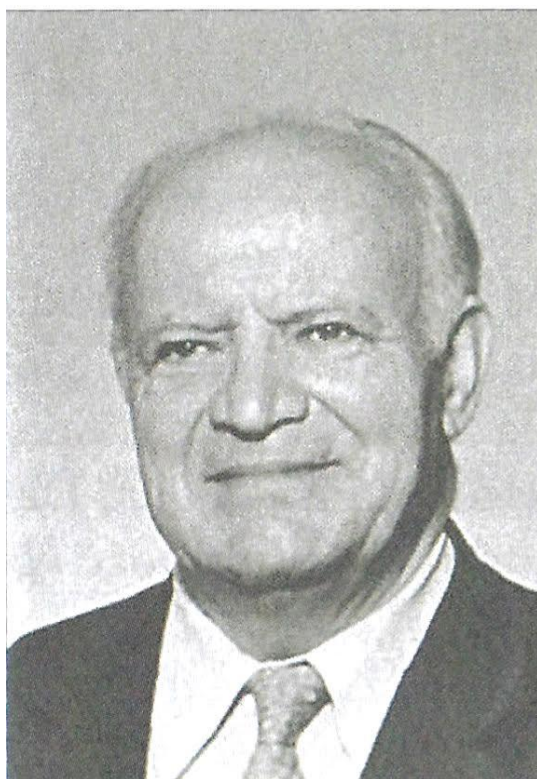

Obrázek 12 - Zedníci mají práci, druhý zleva Rudolf Křivánek, zdroj: Kronika stavby modlitebny

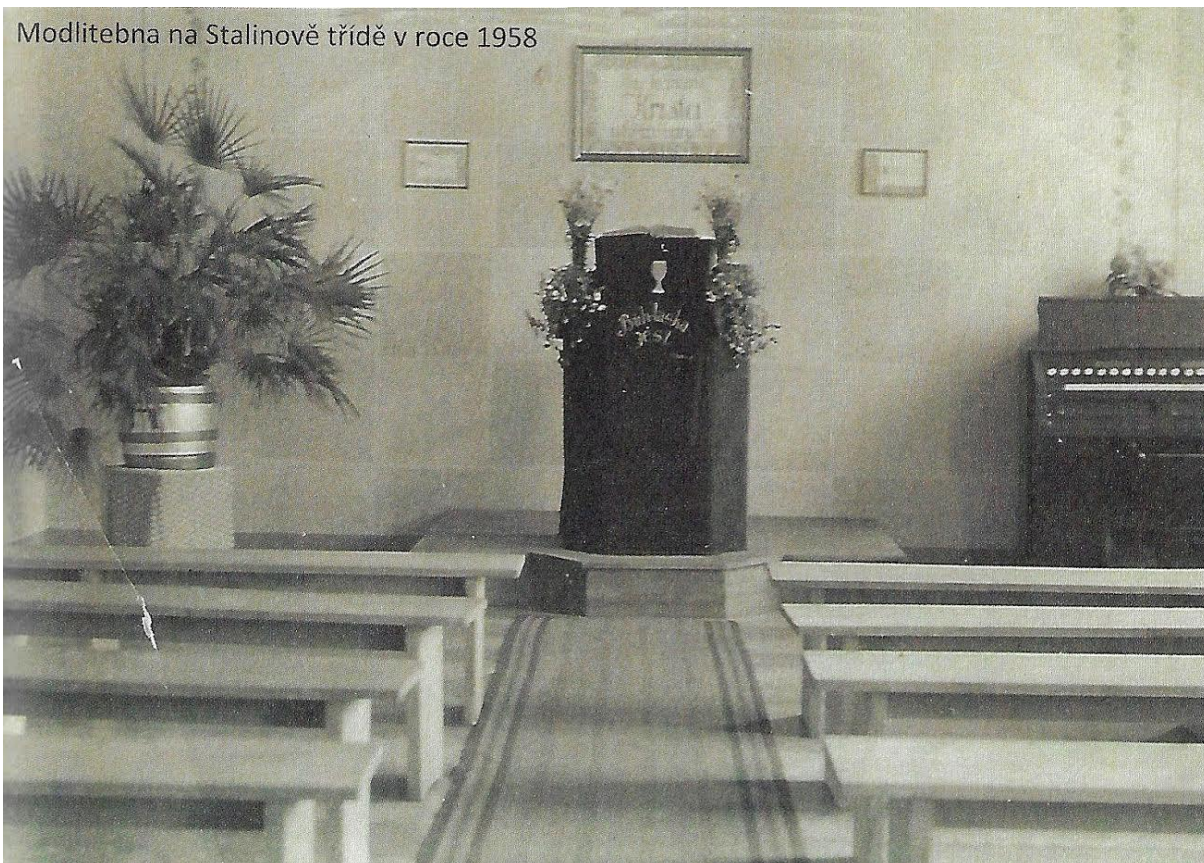
Obrázek 13 - Štěpán Křivánek s manželkou, 6. ledna 1957, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947-1990, Cheb 2018, s.16

Obrázek 14 - Vilém Jersák, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s.38

Modlitebna na Stalinově třídě v roce 1958

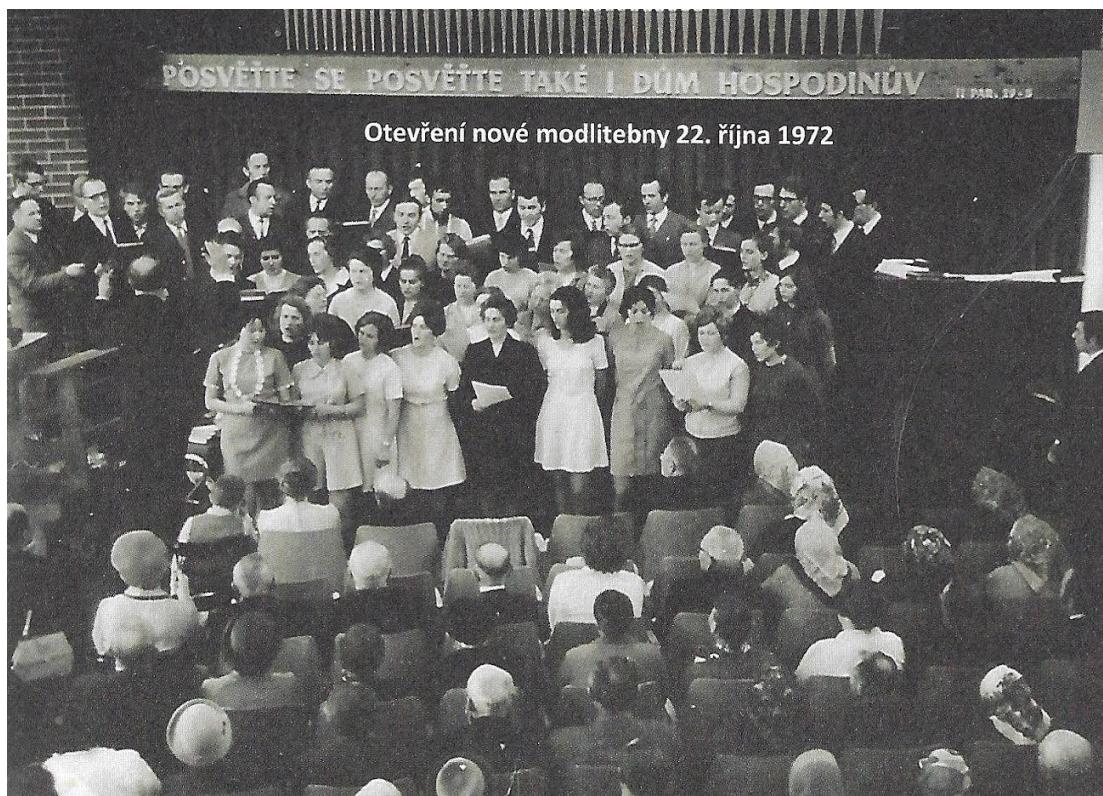

Obrázek 15 - Modlitebna na Stalinově třídě, 1958, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s. 57

Obrázek 16 - Modlitebna na Stalinově třídě, 1959, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s. 58

Obrázek 17 - Otevření nové modlitebny, 1972, zdroj: Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990, Cheb 2018, s. 63